
**UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 6 marca 1992 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o regionalnych
izbach obrachunkowych**

Na podstawie art.20 ust.4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Senat postanawia wnieść do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

Jednocześnie upoważnia senatora Jerzego Stępnia do reprezentowania stanowiska Senatu w dalszych pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

August CHEŁKOWSKI

P r o j e k t

U S T A W A

z dnia o regionalnych izbach obrachunkowych

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art.1.

1. Regionalne izby obrachunkowe zwane dalej "izbami" powołane są do kontroli gospodarki finansowej gmin, związków międzygminnych, innych komunalnych osób prawnych i sejmików samorządowych.
2. Izby sprawują nadzór w zakresie spraw budżetowych podmiotów, o których mowa w ust.1 oraz wydają opinie w sprawach określonych ustawami.
3. Izby prowadzą działalność informacyjną i szkoleniową w zakresie spraw budżetowych.

Art.2.

Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia określa siedziby i zasięg działania izb obejmujący jedno lub kilka sąsiednich województw, a także organizację i szczegółowy tryb postępowania izb.

Art.3.

Do izb stosuje się odpowiednio przepisy o państwowych jednostkach budżetowych.

Rozdział 2

Zadania regionalnych izb obrachunkowych

Art.4.

1. Izby kontrolują gospodarkę finansową podmiotów, o których mowa w art. 1 ust. 1 na podstawie kryterium zgodności z prawem, z budżetem i zgodności dokumentacji ze stanem faktycznym.
2. Kontrola gospodarki finansowej w zakresie zadań administracji rządowej, zleconych gminom dokonywana jest ponadto z punktu widzenia celowości, rzetelności i gospodarności.
3. Przedmiotem kontroli jest w szczególności gromadzenie dochodów i dokonywanie wydatków budżetowych, na zasadach określonych ustawowo.

Art.5.

Kontroli podlegają również podmioty nie wymienione w art. 1 ust. 1 w zakresie wykorzystania dotacji uzyskanych z budżetu gminy.

Art.6.

Izby kontrolują rozliczenia z tytułu subwencji i dotacji celowych na zadania własne i zlecone na podstawie kryterium zgodności z ustawami.

Art.7.

1. Izby przeprowadzają co najmniej raz na 4 lata całościową kontrolę gospodarki finansowej gminy.
2. Roczny program całościowych kontroli gospodarki finansowej, po uchwaleniu go przez kolegium izby, podawany jest do wiadomości jednostek kontrolowanych.
3. Kontrolę podmiotów, o których mowa w art.5 izby mogą prowadzić również na zlecenie gmin, związków międzygminnych i sejmików wojewódzkich.

Art.8.

W związku z wykonywaną kontrolą inspektorzy mają prawo:

- 1) żądania niezbędnych informacji dotyczących działalności kontrolowanych jednostek, a w szczególności z zakresu realizacji budżetu oraz gospodarki finansowej,
- 2) wstępu na teren i do pomieszczeń jednostek kontrolowanych,
- 3) wglądu do dokumentacji związanej z dysponowaniem środkami pieniężnymi, łącznie z kontrolą stanu kasy,
- 4) wglądu do dokumentacji związanej z gospodarką środkami rzeczowymi,
- 5) wglądu do dokumentacji związanej z gospodarką finansową kontrolowanej jednostki,
- 6) do zabezpieczania dokumentów i innych dowodów.

Art.9.

1. Wynikiem kontroli jest sprawozdanie oraz w razie potrzeby — wnioski pokontrolne.
2. Sprawozdanie i wnioski pokontrolne służą izbie do wykonywania nadzoru nad działalnością komunalną w zakresie spraw budżetowych.
3. Sprawozdanie i wnioski pokontrolne przekazywane są podmiotowi kontrolowanemu, który w ciągu miesiąca powiadamia izbę o swoim stanowisku.

Art.10.

Sprawozdanie, lub jego część dotycząca kontroli rozliczenia z tytułu subwencji i dotacji celowych na zadania własne i zlecone wraz z uchwałą kolegium izby w tej sprawie, przesyłane jest do Prezesa Rady Ministrów.

Art.11.

1. W zakresie spraw budżetowych izba:
 - 1) ustala budżet gminy w terminie do dnia 30 kwietnia roku budżetowego w zakresie obowiązkowych zadań własnych oraz zadań zleconych — w przypadku nieuchwalenia budżetu przez radę gminy do 31 marca roku budżetowego,
 - 2) bada uchwały budżetowe gminy, przedkładane w trybie art.90 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz.U. Nr 16, poz. 95, Nr 34, poz. 199, Nr 43 poz.253, Nr 79 poz.462, Nr 89 poz. 518) i z 1991 r. Nr 4 poz. 18, Nr 110 poz. 473) w celu stwierdzenia ich nieważności w całości lub części,
 - 3) bada uchwały gminy przedkładane w trybie, o którym mowa w pkt 2, o nieudzieleniu zarządowi absolutorium.
2. Stwierdzenie nieważności uchwały budżetowej gminy w całości lub w części powoduje ustalenie przez izbę budżetu lub części budżetu dotkniętej nieważnością.
3. Przez nieważność budżetu w części rozumie się stwierdzenie takiej sprzeczności z prawem, której usunięcie nie powoduje zmiany ogólnej kwoty dochodów lub wydatków budżetu.
4. W przypadku nieistotnego naruszenia prawa w uchwale budżetowej, izba nie stwierdza nieważności uchwały lecz wskazuje sposób usunięcia uchybienia.

Art.12.

1. W przypadku przekroczenia przez wydatki budżetowe dochodów gminy lub przekroczenia przez dochody zwrotne wysokości prawem przewidzianej, w wykonaniu budżetu roku poprzedniego — izba wprowadza do budżetu roku następnego ustalenia zapewniające pokrycie tych przekroczeń.
2. Przepis o ustaleniu budżetu przez izbę stosuje się odpowiednio.

Art.13.

Do zadań izby ponadto należy:

- 1) wydawanie na wniosek banku, innego, niż bank wykonujący bankową obsługę budżetu gminy — odpłatnych opinii o możliwości spłaty kredytu,
- 2) wydawanie opinii o zamiarze emisji papierów wartościowych przez gminy oraz podawanie ich do wiadomości publicznej,
- 3) wydawanie opinii o przedkładanych do wiadomości projektach budżetów gmin wraz z informacjami o stanie mienia komunalnego oraz objaśnieniami,
- 4) wydawanie opinii o przedkładanych przez zarządy gmin do 30 lipca roku budżetowego informacjach o przebiegu wykonania budżetu za I—sze półrocze,
- 5) wydawanie opinii o przedkładanych przez zarząd gmin sprawozdaniach z wykonania budżetu gminy wraz z odrębnymi sprawozdaniem z wykonania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej, zleczanych gminom,
- 6) wydawanie opinii o przedkładanych przez zarządy gmin informacjach w przedmiocie zawartych przez radę gminy umów o kredyty i pożyczki.

Art.14.

1. Do postępowania i uchwał składów orzekających w przedmiocie wydawania opinii w rozumieniu art.13 ustawy mają odpowiednie zastosowanie przepisy kodeksu postępowania administracyjnego o wydawaniu decyzji.
2. Od uchwał składów orzekających w przedmiocie, określonym w ust.1 służy odwołanie do pełnego składu kolegium izby.
3. Odwołanie od opinii wydanej przez skład orzekający w sprawach określonych w art.13 pkt 3—5, rozpatrywane jest przez pełny skład kolegium izby, nie później, niż w ciągu 2 tygodni od daty jego wniesienia.

Art.15.

1. Wydanie przez izbę negatywnej opinii o przedłożonym jej projekcie budżetu gminy nie wstrzymuje procedury budżetowej, jednakże zarząd przedstawi radzie z projektem budżetu, tę opinię wraz z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty.
2. Negatywna opinia o przebiegu wykonania budżetu gminy za I—sze półrocze przesyłana jest także do wiadomości właściwego wojewody oraz Ministra Finansów.
3. Wydanie przez izbę negatywnej opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu gminy oraz planu finansowego zadań z zakresu administracji rządowej, zleconych gminie — zarząd przedstawia radzie gminy wraz z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art.16.

Stwierdzenie przez izbę nieważności uchwały rady gminy o nieudzieleniu zarządowi absolutorium powoduje, iż zarząd wykonując swoje zadania nie może korzystać z tych uprawnień do wykonywania budżetu następnego okresu, które zostały nań przelane uchwałami rady gminy — do chwili rozstrzygnięcia sprawy przez sąd administracyjny.

Art.17.

1. Przy izbach działają komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej.
2. W skład komisji wchodzi: przewodniczący, wiceprzewodniczący i 5 członków powoływanych i odwoływanych przez kolegium izby, spoza swego składu.

Rozdział 3

Organizacja i zasady działania regionalnych izb obrachunkowych

Art.18.

W skład izby wchodzi:

- 1) prezes izby,
- 2) kolegium izby,
- 3) inspektorzy do spraw kontroli.

Art.19.

1. Kolegium izby składa się z przewodniczącego, którym jest prezes izby oraz członków powołanych w równych częściach przez Prezesa Rady Ministrów i właściwe sejmiki samorządowe.
2. Każdy sejmik powołuje po 2 członków, spoza swego składu. Członkowie kolegium nie mogą być pracownikami samorządowymi oraz członkami organów gmin. Jeżeli zasięg działania izby obejmuje tylko jedno województwo, sejmik powołuje 4 członków.
3. W czasie pełnienia swych funkcji, członkowie kolegium nie podlegają organom, które ich powołały.
4. Członkami kolegium mogą być osoby wykazujące się odpowiednimi kwalifikacjami i cieszące się nienaganną opinią.
5. Odwołanie członków kolegium następuje w trybie określonym w ust.1.
6. Odwołanie członków kolegium powołanych przez sejmik samorządowy następuje w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów ustawowego składu sejmiku samorządowego na następnej sesji po sesji, na której zgłoszono wniosek o odwołanie.

Art.20.

1. Prezesa izby powołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek kolegium izby.
2. Prezesa izby odwołuje Prezes Rady Ministrów z własnej inicjatywy lub na wniosek kolegium izby.

Art.21.

1. Prezes izby reprezentuje ją na zewnątrz, kieruje sprawami nie zastrzeżonymi dla kolegium izby, zatrudnia i zwalnia pracowników biura izby.
2. Prezes izby kieruje obradami kolegium oraz wyznacza składy orzekające.
3. Prezes izby mianuje inspektorów do spraw kontroli gospodarki finansowej.

Art.22.

1. Do właściwości kolegium izby w pełnym składzie należy:
 - 1) podejmowanie uchwał w sprawach określonych w art.7 ust.2, 10 i art.17,
 - 2) ustalanie budżetów gmin oraz stwierdzanie nieważności uchwały gmin, w rozumieniu art.11,
 - 3) rozpatrywanie odwołań w sprawach określonych w art.14 ust.2,
 - 4) przyjmowanie sprawozdań z działalności inspektorów,
 - 5) uchwalanie projektu budżetu izby oraz ramowego planu pracy,
 - 6) przyjmowanie sprawozdań z wykonania budżetu oraz rocznego, ramowego planu pracy izby,
 - 7) podejmowanie uchwał we wszystkich sprawach, wnoszonych przez prezesa izby.

2. Do podjęcia uchwały przez pełny skład kolegium izby wymagana jest obecność co najmniej 2/3 ustawowej liczby członków kolegium izby.
3. W posiedzeniu kolegium ma prawo uczestniczyć przedstawiciel gminy, której sprawy są rozstrzygane.

Art.23.

1. W izbie działają składy orzekające, złożone z 5 lub 3 członków kolegium.
2. Do właściwości składów 5—osobowych należy wydawanie opinii w sprawach określonych w art.13 pkt 3—5.
3. Do właściwości składów 3—osobowych należy wydawanie opinii w sprawach określonych w art.13 pkt 1, 2 i 6.

Art.24.

Członkowie kolegium składają prezesowi oświadczenia o stosunkach prawnomajątkowych, łączących ich z gminami oraz innymi komunalnymi osobami prawnymi, a także o zmianach w tym zakresie zachodzących.

Art.25.

1. Inspektorzy wykonują zadania kontrolne izby, sporządzają sprawozdanie pokontrolne oraz przekazują je kolegium izby i podmiotowi kontrolowanemu.
2. Inspektorami mogą zostać osoby odpowiadające wymaganiom określonym w rozporządzeniu, o którym mowa w art.2.
3. Art.24 stosuje się odpowiednio.

Art.26.

1. Inspektorzy korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.
2. W zakresie stosunku pracy do inspektorów stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych, odpowiednie dla pracowników mianowanych.

Art.27.

Ustawa wchodzi w życie z dniem

Uzasadnienie

Przedkładany projekt ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych jest wynikiem wcześniejszej zapowiedzi ustawodawcy. Art.63 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym stanowi, że "sposób powoływania, organizację i szczegółowe zasady działania regionalnych izb obrachunkowych" określi odrębna ustawa. Brak takiej ustawy powodował, że kontrolę gospodarki finansowej podmiotów komunalnych musiały zastępczo przejąć inne organy. W rezultacie naruszało to przyjętą w marcu 1990 r. filozofię kontroli gospodarki finansowej samorządu.

W projekcie ustawy — zgodnie z wcześniej wyrażoną wolą ustawodawcy — określa się zadania i organizację regionalnych izb obrachunkowych, a także zasady ich działania. Kwestie te są normowane w sposób generalny. Szczegóły mają się znaleźć w rozporządzeniu Prezesa RM (art.2).

Zgodnie z regulacjami zawartymi w projekcie ustawy, regionalne izby obrachunkowe mają pełnić trzy zasadnicze funkcje:

- 1/ kontrolować gospodarkę finansową gmin i ich związków, ale także innych komunalnych osób prawnych i sejmików samorządowych a nawet innych podmiotów w zakresie wykorzystania dotacji uzyskanych z budżetu gminy;
- 2/ sprawować nadzór nad działalnością komunalną podmiotów określonych w art.1 ust.1 w zakresie spraw budżetowych;
- 3/ prowadzić działalność informacyjną i szkoleniową.

Kryteria i zasady wykonywania w/w funkcji określone zostały w rozdziale 2 projektu.

Zawarte tam przepisy precyzują podmiotowy i przedmiotowy zakres kontroli podejmowanych przez izby oraz różnicują kryteria kontroli w zależności od charakteru zadań komunalnych (własne i zlecone). Obok kontroli doraźnych (przedmiotowych) izby są zobowiązane do przeprowadzania co najmniej raz na 4 lata całościowych kontroli gospodarki finansowej gminy. Art.8 projektu ustawy precyzuje uprawnienia jakie przysługują inspektorom izby z tytułu przeprowadzanej kontroli podmiotów komunalnych. Wynikiem kontroli jest sprawozdanie.

Art.11 projektu określa z kolei środki nadzoru jakimi izba dysponuje w stosunku do podmiotów komunalnych. Określa też tryb ich stosowania. Regulacje te dopiero wspólnie z odpowiednimi przepisami rozdziału 9 ustawy o samorządzie terytorialnym (nadzór nad działalnością komunalną) dają obraz uprawnień (a jednocześnie obowiązków) nadzorczych, regionalnych izb obrachunkowych.

Projekt nie precyzuje zadań izb wynikających z ich funkcji informacyjnej i szkoleniowej w zakresie spraw budżetowych. Pozostawia to regulacjom w ramach rozporządzenia Prezesa RM.

Izby są — zgodnie z regulacją art.3 projektu — państwowymi jednostkami budżetowymi — i jako takie mają być finansowane z budżetu państwa.

Pełny skład kolegium izby stanowią członkowie mianowani w równych częściach przez Prezesa Rady Ministrów i właściwe sejmiki samorządowe. Członkowie kolegium w czasie pełnienia swych funkcji są niezawisli.

Organizację izb i zasady ich działania określają przepisy rozdziału 3 projektu ustawy.

Izba realizuje nałożone nań zadania na posiedzeniach kolegium oraz poprzez pracę trzy— lub pięcioosobowych składów orzekających i inspektorów d/s kontroli. Inspektorów mianuje Prezes izby, spośród osób spełniających wymogi kwalifikacyjne, które będą określone w rozporządzeniu Prezesa RM. Inspektorom przysługuje status mianowanych pracowników urzędów państwowych.

Wprowadza się zakaz łączenia członkostwa kolegium izby z zatrudnieniem lub członkostwem w organach samorządu oraz zasadę składania oświadczeń o stosunkach prawo—majątkowych, łączących członków kolegium z gminami i innymi komunalnymi osobami prawnymi (art.24).

Pracę kolegium organizuje Prezes izby. Nie ma on samodzielnych kompetencji kontrolnych. Prezes izby kieruje obradami kolegium, wyznacza składy orzekające oraz reprezentuje izbę na zewnątrz. Zgodnie z regulacją art.20 projektu, Prezesa izby mianuje i odwołuje Premier na wniosek kolegium izby, a nie na wniosek Ministra Finansów, jak przewidywały odpowiednie przepisy ustawy o samorządzie terytorialnym (stąd propozycja nowelizacji art.62 tej ustawy przedstawiona wcześniej Sejmowi). Proponowana zmiana dyktowana jest wolą zapewnienia większej niezależności izb.

Obsługę techniczno—organizacyjną Izby sprawuje biuro izby, którego pracownicy korzystają ze statusu urzędnika państwowego.

U C H W A Ł A

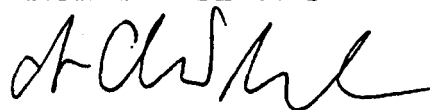
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 6 marca 1992 r.

o stanowisku Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 28 lutego 1992 r. ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty, postanawia zawiadomić Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, że nie wnosi zastrzeżeń do tej ustawy.

MARSZAŁEK SENATU

August CHEŁKOWSKI